

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Začasno le enkrat ali dvakrat na teden.

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Velika Colnarska ulica štev. 19.

Naslov za dopise: Ljubljana p. p. 168.

Naslov za telegrame: »Naprejš«, Ljubljana.

Cekovni račun štev. 14.398. (KDZ)

NAPREJ

Glasilo Jugoslovanske socialno demokratične stranke (JSDS).

Letnik VIII., štev. 47.

Cetrtkova »Naprejš« številka
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilo Kmetko-delavske zveze.
Stane letno 72 Din
mesečno 6 Din

Politično „prepričanje“.

Ta mož je prav zanimiv: član je Orjune, čita »Slovenca«, voli pa nas.

Te besede iz prijateljevega pisma se čitajo kakor komedija. Tem bolj, ker se tičejo inteligenta. Ali je to mogoče, da bi bil inteligenten človek član Orjune, da bi pa čital »Slovenca«, pri volitvah pa volil socialdemokrate? Morebiti bo še kdo govoril velike besede o »prepričanju« in trdil, da ta mož prepričanja sploh nima. Meni se vse to ne zdi tako strašno čudno, čeprav sem se prvi trenutek tudi jaz začudil.

Predvsem nikakor ni res, da bi bilo vse člane Orjune soditi po enakem kopitu. Najprej je treba ločiti temeljno misel od raznih nastopov Orjune. Kakor so bili mnogi nastopi Orjune vsega obsojanja vredni, vendar niso izvirali iz temeljne misli Orjune, temveč iz demagogije voditeljev, ki so boljše misel zlorabili in jo postavili v službo reakcije. Tudi pri laških fašistih je treba to ločiti in priznati, da je lahko marsikateri Italijan vstopil v fašistično organizacijo iz dobrega namena, ker je slišal le lepo stran fašističnega programa, za vse drugo se pa ni brigal, kakor je zelo mnogo ljudi, ki se ne brigajo, ampak kar tako z drugimi »plavajo«.

Ne bom trdil, da so to najboljši ljudje, še bolj napačna pa bi bila trditev, da so najslabši. Najslabši so tisti, ki vstopajo v organizacije zaradi dobička, zaradi mode, ki gredo vedno tja, kjer vidijo v večino. To so najslabši ljudje. Posebno pa še, ker jim običajno ne manjka časa presoditi programe in metode, nasprotno, večinoma prav dobro poznajo slabe strani organizacije in vstopijo vendarle vanjo po temeljitem preudarku, češ, ta organizacija dobiva večino, ta organizacija bo prišla na vladno, v tej organizaciji torej moram biti tudi jaz, da se mi bo dobro godilo. To so najslabši ljudje in te je treba obsojati enako, kakor demagoge, ki take organizacije ustvarjajo.

Če premislimo, kako poprečno živi slovenski inteligent na kmetih, ki je že v letih in preobložen s strokovnim delom, v prostem času pa zaposlen z resnim čitanjem od dnevnih politik daleč oddaljenih knjig, brez prave družbe in torej precej osamljen, če se vživimo v njegovo duševno delavnico — potem pač ne bomo govorili o pomanjkanju prepričanja, kajti to, kar tak mož misli o končnih ciljih in o potih k njim, to, kar tvori njegovo resnično prepričanje, to nima prav nobene zveze niti z Orjuno, niti s »Slovencem« niti z našo stranko.

Član Orjune je najbrž postal, ko je slišal, kako se širi na eni strani klerikalni lažnivi avtonomizem, na drugi strani pa hrvaški in srbski kratkovidni, oziroma enako hinavski šovinizem. Spoznal je za potrebno podpreti misel skupnih interesov vseh treh narodov in to so mu rekli in tudi čital je, da ima za cilj Orjuna. Da bi Orjuna hotela vršiti nasilje nad vsemi, ki nočejo plesati po komandi njenih voditeljev, o tem ni nikdar ničesar slišal, še manj pa čital, kajti voditeljska gospoda je o tem previdno molčala. Saj je še celo po krivavih dogodkih trdila, da je bilo vse le silobran! Če je širila misel nasilnosti, jo je širila le toliko, da je po demagoških potih prevedla levičarsko taktiko v korist sebi, da je porabila levičarski veter za svoja jadra. Kdor ni imel stikov s fanatiziranimi masami, pri katerih je lahko videl učinek agitacije plačanih hujskačev, ta ni imel pojma niti o eksistenci teh hujskačev, kaj še o njih delu! Samotarski inteligent na deželi je prav lahko smatral Orjuno za nekaj dobrega, saj so tako mislili tudi mnogi po mestih, če niso imeli stikov na vse strani. Za take je Orjuna predstavljala delo za skupnost naroda, za napredek, za vse dobro.

Gotovo je bil mož tudi naročnik »Jutra« in gotovo je v njem čital samo tisto, kar ga je interesiralo. Takega je bilo dovolj in prav lahko je tudi zadovoljilo. Vendar pa semtertja uide oko tudi na druge članke, tekoma let najde tudi tak človek, kaj je bistvo »Jutra«. Ko je postal pozoren, šele potem je začel čitati kritično. Potem je dan na dan bolj spoznal, da spada ta list v koš in nekega dne ga je odpovedal. Ker brez lista ne more biti, je naročil »Slovenca«. Drugega velikega lista Slovenija itak nima. Pri tem je spoznal, da se naprednost in nazadnjaštvo pri »Jutru« in »Slovencu« prav nič ne razlikujeta, da bi naprednjak in nazadnjak prav lahko zamenjal marsikak članek v »Slovencu« za »Jutrovega« in članek v »Jutru« za »Slovenčevega«. Popolnoma brez škode za svoje »prepričanje«. Kar je namreč stvarnih člankov, jih pišejo itak strokovnjaki, ki so za take članke enako plačani pri »Jutru« kakor pri »Slovencu«, in mnogi tudi v resnici pišejo za oba. Razlika je samo v politiki dotičnega dneva, da namreč eden list piše, kako da vlada trdno stoji, drugi pa, kako da se vlada maje. Teh političnih pisarjev na kmetih kakor v mestu že davno ne čita več

noben resnično inteligenten človek in tako prav lahko zamenja »Jutro« za »Slovenca«.

Kar se volitev tiče pa je popolnoma gotovo, da omenjeni mož ne voli socialdemokratične stranke, ker je prav gotovo ne pozna. Saj o njej ni mogoče zvedeti drugod kakor v »Naprejš«, tega pa ni imel še nikdar v rokah, na shode nikamor ne hodi in v nobeni družbi ne obhaja. Če je vrgel kroglico v našo skrinjico, je veljala ta kroglica nosilcu kandidatne liste s. Möderndorferju, nikakor pa ne stranki.

Da pa nasprotujoče si ugotovitve o Orjuni, »Slovencu« in naši stranki pri takem možu ne tvorijo »trojnega« prepričanja in še manj trikrat zmešanega prepričanja, to postane še bolj jasno, če se spomnimo na mnoge zelo inteligentne in v družbi živeče poštenjake, ki so zaradi politične korupcije tako popolnoma opustili vsakršno zanimanje za politiko, da jih lahko smatramo za politične analfabete. »Politika je vlačuga« — ta stavek drži pri večini naše inteligence in to baš tiste inteligence, ki se ni dala korumpirati.

To pa ni samo na Slovenskem tako, temveč je po vsem svetu ta pojav dandanes znan. Povsod so se polastili politične oblasti razni avanturisti, ki morajo uganjati korupcijo, če se hočejo obdržati pri krmilu. Na vseh vladnih mestih se govori eno, misli drugo. Povsod morajo oblastniki na zunan kazati demokratičnost, spoštovanje volje naroda in človeštva, pri vseh svojih vladnih poslih pa spoštujejo samo svoj profit in voljo tistih, ki so temu profitu na razpolago po načelu »roka roko umiva«. Po vsem svetu je velika beseda o samoodločbi narodov spravila na površje ljudi, ki so imeli polna usta samoodločbe narodov, ki so pa to samoodločbo razumeli na Mussolinijev način. Vojna sama in njene posledice so tudi pomagale. Deset let poveljnega življenja, ki je bilo napredku splošne ljudske izobrazbe na škodo, napredku posameznih »prebrisancev« pa na korist, teh deset let je popolnoma razumljivo rodilo v inteligentnih poštenjakih odpor proti vsakršnemu javnemu delovanju, stud pred politično umazanostjo in beg od vsega, kar ima zvezo s politikom.

Napačno je, če nazadnjaki razlagajo to za povratek k veri in verskim formalnostim. Napačno je tudi, če smatra kdo sedanje verske boje na Angleškem za vrnitev k mistiki in odvrnitev od realnega življenja. Gre je za boj med raznimi cerkvenimi formalnostmi, s katerimi skušajo oblastniki pri posameznikih ohraniti svoj vpliv na mase. Novi obrednik anglikanske cerkve ne pomeni prav nikake notranje verske izpremembe, temveč le kompromis, po katerem bodo privlačnosti katoliške cerkve (bogati okraski, kadilo itd.) dovoljeni tudi v anglikanski cerkvi. Ti boji sploh niso resnični verski boji, se ne dotikajo tega, kar kdo res veruje, oziroma ne veruje. Zelo prav je imel torej dotični poslanec, ki je v parlamentu proglasil ta kompromis za skrajno neumesten, češ, tisti anglikanski duhovniki, ki hočejo loviti mase na katoliški način, naj prestopijo h katoličanom, ne pa da hočejo ostati anglikani in se pri tem posluževati katoliških sredstev.

Zdi se mi, da je zahteva tega poslanca bolj politična nego verska: Če kdo misli, da je od formalnosti kaj odvisno, naj si izbere svojo formalnost in naj pri njej ostane, kdor pa se bavi z realnostmi, naj ima od formalistov mir. Ne mešajte formalnih vprašanj s stvarnimi vprašanji, ampak naj v stvarnem življenju odločujejo stvarnosti, kdor pa se tem stvarnostim ne upa pogledati v oči, naj se ne vmešava v javne posle. Moli in daj mir, ali pa se javno udeležuj in — misli!

S tem je tangirano vprašanje splošne volilne pravice, kateri pripisujejo nazadnjaki krivdo, da se je korupcija tako razpasla. Tudi resnejši politiki so se že izjavili, da bo treba splošno volilno pravico preurediti, pri čemer tega ne utemeljujejo tako, kakor nazadnjaki, ampak hočejo odstraniti samo zle posledice demagogije. Reforma naj vzame volilno pravico samo tistim, ki se aktivno ne udeležujejo, vsak naj jo pa takoj zopet dobi, če se hoče aktivno udeleževati. Če bi bilo mogoče to zahtevo praktično urediti, bi bila prav koristna za napredek in bi odgovarjala znanim Marksovim besedam, češ, ne pričakujte ničesar dobrega od splošne volilne pravice, dokler ne bo napredovala zavednost! (Nekaj podobnega bo tudi v novem volilnem redu za Delavsko zbornico: volilno pravico bo imel samo tisti, ki se bo priglasi zanj.)

Vse je odvisno od napredovanja zavednosti. Pa ne od tega, kako raste zavednost posameznikova, ampak splošnosti. Mnogo je posameznikov, ki bi jim bilo treba priznati zavednost v največji meri, če bi sodelovali z družbo, če ne bi bili tako sami zase, da ne ločijo Orjune, »Slovenca« in JSDS. Edinole organizacija, ki bo združevala vse delavne ljudi brez razlike, edino le ta bo zmožna vršiti to, kar je dobrega pri Orjuni, »Slovencu« in JSDS ter odstraniti vse, kar je pri njih slabega.

Stane mesečno 25 Din, začasno 10 Din.
Za inozemstvo 35 Din, začasno 15 Din.

Oglasi:

Prostor 1 × 55 mm 60 par, Mali oglasi:
beseda 60 par, najmanj 5 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. — Rokopisi se ne vračajo.
Reklamacije za list so poštne proste.

Zgodilo se je!

(O rudarskih pokojninah.)

Brzojavno je bila sklicana seja glavnega upravnega odbora bratovskih skladnic na dan 27. decembra 1927 za saniranje pokojninske blagajne bratovskih skladnic. Ministrstvo nima še časa, da bi uzakonilo novo uredbo, pač pa je imelo čas zahtevati, da se naj čl. 119 že pred uzakonjenjem izvršuje. Zastopniki delavcev niso mogli na to pristati, zato so stavili sledeči protipredlog: 1.) Službena doba za tiste, ki so za delo nezmožni, naj ostane 30 letna, 2.) vsi za delo zmožni naj se reaktivirajo (nazaj v delo sprejmejo), 3.) naj se prispevki zvišajo od 5% na 7%. A ta predlog delavskih zastopnikov je bil odklonjen, sprejet pa je bil ministrski predlog s predsednikovim glasom. S 1. febr. 1928 bo uveljavljena 40 letna službena doba in plačevalo se bo 7% od kategorijskega zaslužka in to tako dolgo, da bo finančni položaj ugodnejši. Zopet je odvisno od delavcev in podjetnikov, kdaj bo službena doba znižana na 35 let, oziroma na 30 let nazaj, ker je po čl. 119 mogoča tudi 30 letna službena doba, če je zadosti kapitalnega kritja. Zato je pa dolžnost vseh, da se bratovska skladnica ne bo izkoriščala.

Zlasti trboveljski odborniki in tudi drugi delavci naj pazijo, da se za delo zmožni upokojeanci reaktivirajo in da utihnejo pritožbe, da upokojeanci z 800 Din mesečne pokojnine še pri podjetju Dukič v Trbovljah delajo in brezposelnim zaslužek odjedajo. Če je to res, je to nesramno izkoriščanje bratovske skladnice, je kaznivo ter se mora preprečiti.

Dr. Gosar je na Jesenicah delavcem obljubljal, da bo že on gledal, da se delavcem pri starostnem zavarovanju ne bo krivica godila. Zdaj ima priložnost tisti člen 119 še popraviti in ves zakonski osnutek od 1. februarja 1928 v veljavo spraviti in tudi prisiliti tiste, ki so starostno zavarovanje na kant spravili, da poravnajo škodo.

Predlogi s. Möderndorferja v mariborski okrožni skupščini.

PREDLOG

k čl. 21, točka 1. zdravstva (bolnice in hiralnice).

Vnese naj se nova postavka za plače 14 zdravnikov, ki služijo v bolnicah mariborskega okrožja enoletni stalež. Po reakcionarni odločbi centralne vlade ne dobivajo ti zdravniki že leto dni nobene plače, kar je skrajno nesocialno.

Predlog utemeljujem sledeče:

Ker je okrožje prevzelo bolnice in tam nastanjeno osobje in ker še celo centralna uredba določa, da more biti v bolnicah okrožja nastavljenih še 46 zdravnikov — po sedanjem staležu bolnikov — bi bilo skrajno krivično, če se teh 14 zdravnikov ne nastavi in če se jim ne vrnejo s tem pravice, ki so jim bile odvzete pred letom dni, proti čemur je svoječasno protestirala vsa poštena slovenska javnost.

Najširša plast naroda želi, da bi bili naši zdravniki, kadar zavzamejo mesto na deželi ali v privatni praksi, socialni. To pa je mogoče doseči edino tedaj, ako se z njimi tudi postopa socialno in se zabrani, da se že po promociji zadolže.

Iz teh razlogov je predlog upravičen.

PREDLOG

k čl. 26. točka 3 (zdravstvo, stvarni izdatki).

Točka 3 predvideva podporo okrajnim babicam v iznosu 150.000 Din. Ker okrajnih babic ni (bile so nekoč) nima ta znesek zakonite uporabe. V okrožju pa izvršuje babiški poklic 226 oseb, ki imajo diplomu. Ako bi se to razdelilo na vse sorazmerno, potem bi posamezna babica dobila mesečno komaj 55 Din 31 par.

Ker so imele pred odpravo institucije okrajnih babic okrajne babice letnih 1800 Din plače in še draginjske doklade, predlagam, da se ustanovi potom uredbe novo 68 okrajnih babic v okrožju, katerim se prizna letna plača 2205 Din 88 par z ozirom na to, da ni v letošnjem proračunu postavljena večja vsota. Te okrajne babice naj bi bile dolžne izvrševati porodno pomoč pri gospodarsko šibkejših slojih brezplačno.

PREDLOG ČLENA 29, TOČKA 2.

(Socialna politika.)

Vsota Din 150.000 pod točko podpora občinam za siromašne, stare in onemogle, se naj zviša od 150.000 Din na Din 500.000. Tozadevno kritje naj se vzame iz raznih

rezervnih fondov proračuna, ki znašajo skupno okoli 2.000.000 Din. Predlog utemeljuje sledeče:

1) V mariborskem okrožju imamo okrog 400 staroupokojencev Bratovskih skladnic, ki sprejemajo mesečne pokojnine od 3 do 6 Din. Pokojninski sklad v Ljubljani prispeva k tej pokojnini milostno draginjsko doklado po mesečnih Din 150. Ti staroupokojenci so od 30 do 50 dolgih let — torej pol stoletja plačevali v pokojninski sklad Bratovskih skladnic mesečno po 2 zlati kroni, kar daje s kapitalizacijo v 30 letih gotovo vsoto od 40 do 50.000 Din. Vojna in naša uprava po ustanovitvi naše države je oropala te siromake za njihovo človeško starostno preskrbo. Ogromne vsote, ki so se stekle v penzijski sklad, je kapital naložil v vojno posojilo, naša uprava pa je do leta 1923, torej v dobi, ko bi bili ti člani prav radi in z manjšo težkočo vplačevali višje deleže v pokojninski sklad bratovskih skladnic, še nadalje dekretirala višino 14-dnevnega prispevka v ta penzijski sklad za člana samo po 96 par. Ko je centralna vlada centralizirala to zavarovanje, ni prispevala niti pare tem oškodovancem, medtem ko je Čehoslovaška republika votirala v ta fond že leta 1919 sto milijonov č. kron.

2) V mariborskem okrožju je gotovo isto število kakor staroupokojencev bratovskih skladnic tudi drugih starcev, kateri so delali tudi preko 40 let v industrijskih panogah, za katere določa zakon o zavarovanju delavcev z dne 14. maja 1922 starostno zavarovanje, ki se pa še danes po petih letih ne izvaja, ker je pač pri nas zakon za človeško produktivno delavno silo samo na papirju. Ti reveži, milo rečeno, umirajo od lakote, medtem ko imajo staroupokojenci bratovskih skladnic vsaj še neko miloščino.

Ker ustvarja vso davčno podlago edino le delavno ljudstvo in tudi krije letošnji proračun mariborskega okrožja izključno davščina potom indirektnih davkov najširših plasti naroda, je moralna in zakonita pravica davčno izkoriščanih, da se vsaj v malem odstotku porablja ta davščina v omiljenje bede proletariata, ki je ustvarjal po pol stoletja vso produkcijo in blagostanje. Če je ugotovil predsednik finančnega odseka, da je od časa, kar je nova vlada, položaj gospodarstva v Sloveniji znatno boljši, ugotovi vsak lajik lahko na dejstvu, da je gospodarski položaj ročnega in duševnega delavstva v istem razmerju, če ne v večjem, nazadoval.

PREDLOG

k čl. 30, točka 4 (obrt, trgovina in industrija).

Točka 4 tega člena določa subvencijo obrtnim nadaljevalnim šolam in sicer vsoto Din 200.000. — Čeprav se je vsota Din 150.000 zvišala na podlagi mojega predloga v finančnem odseku za Din 50.000, nikakor še ni

Za zajutrek - za južino Ž I K A

je najboljša ržena žitna kava

rečeno, da bi sedaj zadostovala danim potrebam. V mariborskem okrožju je namreč 6.509 vajencev, obojega spola. Od teh delajo popolnoma brezplačno cela 3 leta tri četrtine, ostanek pa v pretežni meri ima učno dobo celo do 4 let.

Od velikanskega števila 6.509 vajencev je bilo deležnih nadaljevalnega pouka med učno dobo v zadnjih letih samo okoli 3000. Ako vpoštevamo, da se prakticira le prav pogosto s temi vajenci tako, da jih vržejo po dovršeni učni dobi na cesto v brezposelnost in se najame letno ena četrtnina novih, lahko rečemo, da je tako izkoriščanje Balkanizem.

Radi tega predlagam, da okrožni odbor izda naredbo, s katero se naš obrtni naraščaj zaščiti, da se bo mogel vsaj telesno in duševno razvijati v dobi do 18. leta. Omeji naj se delodajalcem do skrajnosti sprejem novih vajencev v učno dobo, dokler se izkazuje tako visoka brezposelnost izučeni delavni moči.

Ker se samo pod 50 % vajencem nudi obisk obrtno-nadaljevalnih šol, naj se izda naredba, s katero naj se delodajalci prisilijo, da pošiljajo svoje vajence k obrtno-nadaljevalnemu pouku. Minimum trajanja pouka naj se določi na osem mesecev s tremi razredi z obveznostjo 20 tedenskih učnih ur. Pri tem naj se določi, da naj bo nedelja in praznik tudi za te siromake dan počitka od dela in obiska šole.

V dosego vpoustavitve omenjenega pouka naj se uporabi določilo bivšega štajerskega deželnega zbora, da so mojstri obvezani pošiljati vajence v okolišu 6 kilometrov v šolo. Obrtno-nadaljevalne šole naj se tedaj ustanove tako, da bodo vse okoliške občine mogle združiti čim večje število gojencev.

Mislim, da je ta potreba sama ob sebi nujna z ozirom na gospodarske in socialne prilike v našem okrožju in da radi tega odpadejo nadaljne utemeljitve.

(Dalje prih.)

Pletilni stroji najnovejšega patenta »Ideal«, nemškega izdelka, so edina in najugodnejša prilika za trajni in dober zaslužek. — Pouk in pojasnila daje: Franc Kos, Ljubljana, Židovska ulica šte. 5.

Izvolite brati: Cenjene gospodinje, poizkusite, da je Kolinska res izvršten pridatek za kavo, ki kot dobri domači izdelek zasluži, da se vporablja v vseh rodbinah.

Ob koncu leta se našim spoštovanim odjemalcem za naklonjenost najtopleje zahvaljujemo in želimo vsem srečno Novo leto! KOLINSKA.

NAROČILNICE ZA SREČKE

drž. razr. loterije smo priložili današnji številki »Napreja«. Čitatelji »Napreja« naj izvolijo čitati tudi naročilnico, iz katere bodo razvideli, da se lahko brez rizika udeležijo igranja na bogate dobitke.

Izpolnjene naročilnice je takoj poslati na: Zadržno hranilnico r. z. z o. z. Glavna razpečevalnica srečk za Slovenijo, Ljubljana, Sv. Petra cesta 19, ki bo srečke še pravočasno odposlala.

K preklicu.

(Iz govora s. Štruca na sestanku II. rudarske skupine v Hrastniku dne 6. decembra 1927, v katerem je videl g. Sitter žalitev javnega funkcionarja, oziroma župana.)

Pri točki »Razno« je s. Štruc govoril sledeče:

izbere, če bi bila dana možnost izbirati: ali naj ostanejo v Rusiji pod »očkom carjem« (kakor ga imenujejo samo v knjigah!), pri sveti ortodoksni cerkvi oboževane domovine, a z manjšo in slabšo zemljo — ali pa gredo v drug kraj, brez modrega carja in ortodoksne cerkve, nekam izven Rusije na Kitajsko, v Prusijo, Avstrijo, kjer bi pa imeli več in boljše zemlje. Odločili bi se, kakor je bilo že mnogokrat opaziti, za drugo možnost.

Ruskemu kmetu je vprašanje, kdo mu bo vladal (on ve, da ga vsaka vlada izžema) veliko bolj neznatnega pomena, kakor pa vprašanje: »Ali je zemlja mehka in bo uspevalo zelje?« da o vodi niti ne govorimo.

Mogoče bi kdo mislil, da izhaja ta nebržnost Rusov iz tega, da bi bila vsaka druga vlada boljša nego ruska, ker je pač ni slabše v Evropi. Temu pa ni tako, kajti kolikor mi je znano, je opaziti isto nebržnost pri angleških, nemških in nizozemskih kmetih, ki se izseljujejo v Ameriko in pri raznih narodih, ki se priselijo v Rusijo.

Prehod evropskih narodov izpod ene vlade pod drugo, izpod turške oblasti pod avstrijsko, izpod francoske pod nemško itd. niti najmanj ne spominja položaja resničnega delavskega razreda, tako da ni govora o tem, da bi take izpremembe izzivale nezadovoljstvo, če bi nezadovoljstva umetno ne izzivale vlade in vladajoči razredi.

XII.

Za dokaz, da patriotizem obstaja, kažejo navadno na ljudske manifestacije ob izvestnih svečanostnih prilikah, kakor na primer v Rusiji pri kronanju carja ali pa po železniški nesreči dne 17. oktobra, v Franciji o priliki vojne napovedi Prusiji, v Nemčiji po končani vojni, ali pa med časom, ko so se vršile francosko-ruske svečanosti.

Vedeti pa je treba, na kakšen način se pripravijo take manifestacije. V Rusiji na pr., kadar potuje car, vsem kmetskimi občinam, da morajo poslati svoje odposlance k sprejemu in pozdravu; počastitev carja torej rekvirirajo.

V letu krize 1927 je na novo izvoljena II. rudarska skupina uvidela potrebo, ustanoviti posredovalnico za delo tudi v rudarskih revirjih, zato je na svoji III. redni seji lokalnega odbora v Trbovljah sklenila poslati tozadevni predlog občini Trbovlje in Delavski zbornici v Ljubljano. Gospod Krušič je na tej seji govoril proti temu predlogu, češ, da vlada državne posredovalnice za delo že itak odpravlja ter da nimajo nikakega pomena in je zato proti ustanovitvi teh posredovalnic v rudarskih revirjih.

Ker II. rudarski skupini ni odgovorila niti Trboveljska občina niti Delavska zbornica, je bila II. rudarska skupina prisiljena, da sama nadaljuje delo za ustanovitev posredovalnice, ki je nujno potrebna. Saj dnevno vidimo, da delavce, ki hočejo imeti tudi pravice, ne le dolžnosti, mečejo na cesto, v podjetja pa uvažajo tuje delavce in tudi gospod Sitter, oziroma občina jih sprejema. Zadnje čase je prišlo samo v Agnes čez 60 takih delavcev in vendar vidimo, da so v Trbovljah domačini brez posla; ker posredovalnice za delo ni, se ne dá točno ugotoviti, koliko je teh brezposelnih. Če bi pa bila tu posredovalnica za delo, bi bili podjetniki prisiljeni sprejemati delavce po posredovalnici in bi na ta način lahko prišli odpušteni rudarji zopet do dela, danes pa jih nadomeščaio kmetje (Hrvatje). Tudi II. rudarska skupina bi bila v tem slučaju razbremenjena, ker so zaupniki danes s takim delom preobloženi, rudarji pa bi v slučaju brezposelnosti prišli do brezposelne podpore.

Po dolgem času je II. rudarska skupina vendarle prešla od generalne rudarske direkcije iz Belgrada preko rudarskega glavarstva akt, v katerem je zahteva, da mora II. rudarska skupina odgovoriti v 14 dneh, če so rudarji voljni prispevati odpadajoči prispevek za posredovalnico v Bratovsko skladnico. Sedaj rudarji teh prispevkov ne plačujejo, gre torej za novi prispevek. Ker pa je bilo treba odgovoriti v 14 dneh, lokalni odbori na tozadevno razposlana vprašanja niso pravočasno odgovorili, je načelstvo na svoji seji sklenilo ustanoviti posredovalnice v večjih rudarskih revirjih. Vprašanje prispevka in pa poslovnika pa je načelstvo prepustilo edino merodajnemu občnemu zboru II. rudarske skupine.

Želim, da bi se rudarji pogovorili z zaupniki II. rudarske skupine že pred občnim zborom, da bi lahko prišli delegati na občni zbor z jasnejšimi željami rudarjev. To bi omogočilo, da bi občni zbor lahko kaj koristnega sklepal.

V tem govoru je videl javni funkcionar g. Sitter žalitev. Napačno je sicer besedilo »tuje delavce« in pa »občina jih sprejema« — a s temi besedami sem jaz mislil nove delavce, konkurenčne delavce.

Gosp. Sitter je dne 9. decembra 1927 v občinski pisarni v pričo g. Grabnerja in g. šolskega ravnatelja Voduška, ko sem zatrdil, da se naj nasprotuje od katerekoli strani, da pa bom delal nato, da se tudi v rudarskih revirjih ustanovijo posredovalnice (katere smatra Delavska zbornica za simbol) iznesel tudi to-le: »E kaj II. rudarska skupina spada v staro šaro, pa še hodi k ministru Gosarju, da jo ne razpusti.« Izjavljam, da jaz kot predsednik II. rudarske skupine s takšnimi prošnjami ne hodim k gosp. ministru Gosarju. Izjavljam, da dokler g. Sitter ne pove imena dotičnega, ki hodi s takšnimi prošnjami k ministru Gosarju, bom jaz in vsa javnost sumila, da hodi k gosp. ministru Gosarju s takšnimi prošnjami ugledni član SPJ.

Nadalje je g. Sitter izjavil, oziroma trdil, da sem jaz kriv, da je več sto rudarjev v Hrastniku na shodu vpilo »Dol s Sitterjem!« Izjavljam, da ni res, da bi se bil vršil shod, pač pa le sestanek, če pa so rudarji vpili, so najbrže vpili zato, ker baje gosp. Sitter kot socialist ni dolžan odgovarjati na predloge II. skupine glede ustanovitve, oziroma za sodelovanje pri ustanovitvi posre-

Navdušenje množic navadno umetno narejajo oni, ki jim je v korist in stopnja navdušenosti, ki jo izraža ljudstvo, je samo merilo premetenosti in izurjenosti njihove. To izurjenost uporabljajo že dolgo časa in radi tega so ti specialisti dosegli že zelo velike uspehe.

Ko je bil Aleksander II. še prestolonaslednik in po starem običaju poveljnik Preobraženskega polka, ga je nekoč, ko je bil v taborišču, obiskal po obedu.

Kakor hitro je bilo videti njegov voz, so že tekli vojaki v samih srajcah na prosto, da pozdravijo z navdušenjem, kakor se glasi fraza, svojega »vzvišenega poveljnika«. Drveli so vsi za vozom in mnogi so se križali med tekom, ko so gledali princu v obraz. Vsi, ki so to videli, so bili globoko ginjeni radi te preproste vdanosti ruskega vojaka carju in njegovemu sinu, ki se je izražala na veren in očitno spontan način v obrazih, kretnjah in križanju vojakov.

Toda vse to je bilo na sledeči način umetno pripravljeno.

Po vojaški smotri, ki se je vršila dan poprej, je sporočil princ brigadirju, da bo polk prihodnjega dne ponovno pregledal.

»Kdaj naj Vašo cesarsko visokost pričakujemo?« »Najbrže zvečer, prosim pa, da me nikakor ne pričakujete in tudi ne delate nikakih priprav.«

Komaj je princ odšel, je že sklical brigadir vse stotnike in jim zapovedal, da morajo prihodnjega dne vsi vojaki obleči čiste srajce in hiteti princu v obraz. Vsi, ki so to videli, so bili globoko ginjeni radi te preproste vdanosti ruskega vojaka carju in njegovemu sinu, ki se je izražala na veren in očitno spontan način v obrazih, kretnjah in križanju vojakov.

Tako je bilo izvršeno povelje in princ in vsi, ki so to videli, še celo vojaki, častniki in sam brigadir so imeli utis, da je navdušenje prišlo samo od sebe.

Tako je prav za prav, četudi ne tako izrazito, povsod, kjer se vrše patriotske manifestacije Tako niso

Najboljši šivalni stroj in kolo je edino le

GRITZNER in ADLER

za dom, obrt in industrijo v vseh opre mah. Istotam pletilni stroj DUBIED.

Pouk v vazenju brezplačen. — Večletna garancija. Delavnica za popravila. Nizke cene, tudi na obroke.

JOSIP PETELINC, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika.

Lev Nikolajevič Tolstoj:

Patriotizem in mir.

(Priredil Vinko Möderndorfer.)

(Dalje.)

XI.

Neki moj stari prijatelj, ki preživlja zimo sam na deželi, dočim biva njegova žena ta čas v Parizu, kjer jo od časa do časa obišče, je v dolgih jesenskih večerih mnogokrat govoril s starostjo, s častivrednim, neizobraženim a pametnim kmetom, ki je prihajal k njemu s poročili. Nekoč je moj prijatelj omenil v pogovoru prednosti francoskega vladnega sistema v primeri z našim. Bilo je to baš pred zadnjo poljsko vstajo in pred vmešavanjem francoske vlade v naše notranje zadeve. Patriotski ruski tisk je bljuval tedaj ogenj in žveplo in tako razdražil vodilne kroge, da so postale politične zveze skrajno napete in se je govorilo samo še o vojni napovedi Franciji. Prijatelj, ki je bil pod vplivom tiska, je razložil starosti nepravilnosti, ki so nastale med Francijo in Rusijo, in ker je bil star vojak, je dejal, da bi v slučaju vojne napovedi takoj stopil zopet v vojno službo in se boril proti Franciji. Takrat so smatrali osvetlo za Sebastopol vsi patriotski Rusi za nujnost.

»Čemu naj bi se vojskovali?« je vprašal kmet.

»Vendar ne moremo Franciji dovoliti, da bi nam ukazovala!«

»Saj ste vendar sami rekli, da imajo boljšo vladno nego mi, torej naj Francozi tudi Rusijo prav tako uredijo!« je resno odgovoril kmet.

Prijatelj mi je pripovedoval, da ga je ta ugovor tako presenetil, da ni vedel odgovora in je prasnil v smeh, kakor da se je prebudil iz nagajivih sanj.

Prav tak odgovor dobite od vsakega ruskega delavca, če ni slučajno pijan ali pa v sponah hipnotičnega vladnega vpliva. Mnogo govore o ljubezni Rusov do vere, carja in domovine in vendar ni nobene kmetske občine v Rusiji, ki bi samo trenutek oklevala. Kaj naj

dovalnice za delo, kjer gre za stotine brezposelnih rudarjev in njih zaupnikov, ki so vrženi v naročje lakote z množičnimi družinami.

»Delavski Politiki« tega dopisa ne pošiljam, ker niti v zadnji številki ni točno objavila besedila preklica.
Jakob Štruc.

Iz seje upravnega odbora Delavske zbornice,

ki se je vršila dne 28. decembra v Ljubljani s sledečim dnevnim redom: 1.) Poročilo predsednika. 2.) Poročilo tajnika. 3.) Nakup hiše v Celju. 4.) Razno.

Predsednik Čobal je sejo otvoril z navedenim dnevnim redom ter imenoval za overovatelje zapisnika gg. Juvana in Sedeja, ter nato podal kratko poročilo, iz katerega je bilo razvidno zlasti, da se je pri ministru za socialno politiko napravila naredba o reorganizaciji bolniškega zavarovanja. Kritiziral je, da se je to zgodilo brez sodelovanja Delavske zbornice, navajal je, da se zadeve, ki se tičejo trgovskega stanu, ne spreminjajo brez sodelovanja Trgovske zbornice. Klerikalci so bili čisto tihi, čerav se je ta kritika tikala njih, oziroma njihovega ministra.

K tajniškemu poročilu je poročal tajnik Uratnik o anketi, ki se je vršila v Trbovljah (o kateri je že poročal »Naprej« dne 24. dec.). Nadalje, da se je poslalo pismo na okrožni odbor v Ljubljani zaradi davka na premog, ker bi bili s tem davkom prizadeti najbolj delavci. Poročal je tudi o projektu rudarskega zakona in rudarskega zavarovanja, po katerem bodo pokojnine zelo nizke, službena doba pa 40 let. G. Gajšek (klerikalec) je predlagal, da bi se naj sklicali shodi, na katerih bi se delavcem to raztolmačilo. Sodr. Leskošek je izjavil, da je proti temu, da bi se zopet s takimi brezplodnimi akcijami trošil denar. Pripominja, da je najbolje, da klerikalci sporočijo zadevo g. ministru za socialno politiko dr. Gosarju, da naj on popravi krivice, ki se gode rudarjem, saj je on vedno obetal, da bo vse napravil. Čemu bi se delala na shodih demagogija z raznimi obljubami, kar vladi pišite, da se godijo delavcem krivice; vlada, v kateri sedi tudi dr. Gosar, jih naj odpravi, pa bo vse opravljeno. Na to napravi eden iz klerikalnega kluba medklic: »Kaj boš ti, ko imaš samo dva glasova!« Sodr. Leskošek mu je odgovoril, da sta 2 glasova in »Naprej« dovolj glasna, da lahko tudi klerikalnim delavcem dopove, da je vsega zla kriva vlada, ki jo podpira klerikalna stranka in njeni voditelji. Sklenilo se je nato objaviti resolucijo o rudarskem zavarovanju. Proračun za centralno tajništvo delavskih zbornic je znižan od 1 milijona dinarjev na 750.000 Din. — Prošnja Ivana Krušiča za povračilo pravnih stroškov 13.000 Din se je odložila. Prošnji s. Komarja, odpuščenega rudarja v Mežici, se je ugodilo in nakazalo 500 Din izredne podpore. Nakup hiše v Celju je bil potrjen, pogodbo je predložiti še ministru za soc. politiko. Volitev 2 članov v vodstvo posredovalnic za delo, ki ju določi DZ, se je izvršila tako, da dobijo SPJ 1 ter klerikalci 1 člana.

IV. Skupščina Delavske zbornice za Slovenijo.

(Nadaljevanje.)

Uratnik: Vse nasvete bo poskušala uprava upoštevati. — Ostro smo bili napadeni, da DZ ni storila svoje dolžnosti v mežiškem slučaju. Žal, da nimam s

francosko-ruske svečanosti, ki se dozdevajo kot nenaden izbruh nacionalnega čustva, vzrastle same iz sebe, temveč so bile že davno poprej in z veliko spretnostjo pripravljene od francoske vlade.

Čim je bilo določeno, da pride ruska mornarica, so se sestali (citiram zopet po uradnem listu »Selsi vestnik«) takoj ne samo v večjih mestih ob precej dolgi poti od Toulona do Pariza, ampak tudi v krajih od te črte zelo oddaljenih, posebni odbori za prireditev teh svečanosti.

Povsod so pobirali prispevke, da plačajo stroške pozdravnega sprejema, mnogo mest je poslalo k našemu poslaniku posebne odposlance, ki so ga prosili, naj dovoli našim mornarjem obiskati njih mesta, čeprav samo za en dan ali eno uro.

Uprave vseh onih mest, katera so obiskali naši mornarji, so dovolile za prireditev raznih svečanosti in zabav ogromne vsote na sto tisoče rublev, in so se izrazile pripravljene, če bi bilo treba, žrtvovati še več, samo da bi bile pozdravne svečanosti čim bolj sijajne. V Parizu samem je nabral kljub prispevku, ki ga je dalo mesto, neki zaseben odbor zelo veliko vsoto, francoska vlada je dovolila ministrom in oblastem za sprejem ruskih gostov nad 100.000 rublev. V mnogih krajih, ki jih naši mornarji niso mogli obiskati, je bilo sklenjeno praznovati 1. oktober v čast Rusiji. Večje število mest in okrajev je poslalo k pozdravu ruskih gostov v Toulon in Pariz posebna odposlanska, da so jim izročili v spomin na Francijo darove in spomence.

Prvi oktober je bil določen za narodni praznik, šolarjem so dovolili tega dne počitnice in vojakom so odpuščali nekatere kazni, da se tako spominjajo tega dne kot dneva radosti v francoski zgodovini.

Seveda so tudi železniške uprave znižale vozne cene za polovico in uvrstile posebne vlake, da so tako omogočile publiki poset sprejema ruske mornarice v Toulonu.

Če spravijo nato s celo vrsto istočasno pripravljenih vplivov neki del ljudstva, v glavnem mestno druhal, v nenaravno razdraženo stanje, pravijo: »Glejte, to je spontan izraz ljudske volje!«

seboj korespondence. Enketa naj to preišče. DZ žal nima tiste moči, da bi podjetnikom ukazovala. Če bi se Mežičani ravnali po navodilih DZ, bi bil položaj boljši. Dvakrat smo mežiške zaupnike materialno podprli, še večkrat pa smo skušali v njih prid intervenirati. (Že zopet enketa! Ali ne bi bilo cenejše, če bi DZ tisto korespondenco objavila, pa ne oblastvom, kakor misli Svetek, ampak delavstvu, da bi tudi delavstvo vedelo, kako je DZ »storila svojo dolžnost«. Kosem je govoril gluhim ušesom, to vodstvo DZ ne bo razširilo tiska, ker to ni v njegovem interesu. Pač pa bodo organizacije zavednih svoj tisk razširile in takrat bo mežiška korespondenca zbujala splošno zanimanje. Op. ur.) — Delavske kuhinje naj bodo pod nadzorstvom tistih organizacij, ki so jih ustanovile. Obstoječe je treba podpreti, to pa brez ozira na to, v kakšni upravi da se nahajajo. — Glede stanovanjskega vprašanja smo pač priporočali valorizacijo najemnine, ker smo računali z okolico, h kateri smo govorili. Tu se je včasih bolje držati načela: zahtevati manj, zato pa te zahteve bolje podpreti, kakor pa zahtevati več, pa tega ne utemeljiti.

Čobal: Dajem na glasovanje predlog predsednika finančne kontrole Ošlaga glede absolutorija in obenem tudi moj predlog, naj se odobri, da smo dobili za posloj DZ 1.800.000 Din posojila. Kdor je proti, naj vstane. Ker nihče, je sprejeto soglasno. (Kritika tu molči. Govorila bo zgodovina, zlasti zgodovina dekalistov, ki niso rekli nobene besede razen Ravnikove želje, naj bi delegati obračun prešli prej v roke. Potrdili so ga vsi obenem s Čobalovim predlogom, če so sploh vedeli, za kaj gre, kajti Čobala razumeti ni lahko. Uradni zapisnik glasovanja o teh dveh predlogih sploh ne omenja, razen če smo prejeli potvorjen prepis. Op. ur.)

Uporaba stavbenega sklada.

Blagajnik Rado Čelešnik: Poslovni prebitek iz proračunskega leta 1926/1927 v znesku Din 289.863:32 se je prenesel v stavbeni sklad, ki je znašal iz prejšnjih let Din 3.037.094:07 in je s tem poviškom skupaj znašal koncem julija 1927 Din 3.326.957:39. Z dovoljenjem ministra za socialno politiko (kakor rad govori Čelešnik o ministrih!) je bilo porabljeno iz tega sklada 1.500.000 Din za zgradbo palače Delavske zbornice, torej je ostalo še Din 1.826.957:39. Predlagam, da se ostanek uporabi v sledeče namene: za inventar Delavske zbornice 300.000 Din (oprava za dvorano, kuhinjo in asil), za nakup hiše v Celju 450.000 Din in za stavbo v Mariboru naj se doda še 500.000 Din, tako da bo s prejšnjimi 500.000 Din skupaj za zgradbo stavbe v Mariboru določen milijon Din. Če votiramo vse te zneske, ostane v stavbenem skladu še 76.957:39 Din. Del tega zneska je še pri delodajalcih, a prejeli ga bomo najpozneje tekom enega leta, to pa gotovo.

K besedi se ne oglasi nihče.

Predsednik dá predlog na glasovanje. Sprejet je soglasno.

Izpremema volilnega reda.

Tajnik Uratnik: Izpremema volilnega reda je bila v principu sklenjena že takoj po volitvah na prvi seji skupščine. Sedaj prihajamo k izvršitvi tega sklepa. Predlogov za nov volilni red sicer niso poslane vse organizacije, pač pa so vse organizacije sodelovale pri določitvi volilnega reda, tako da se današnji predlog lahko smatra za rezultat dela vseh. Po prejšnjem volilnem redu so dobili volilci glasovnice precej časa pred volitvami in so jih po pošti ali pa po zaupnikih oddali glavnemu volilnemu odboru. Zdaj bo dobil volilec glasovnico šele na volišču in bo volil osebno. Izjeme so pa vendar potrebne. Kjer je število volilcev premajhno, tam ne bo volišča, temveč bodo volilci volili pismeno. Število takih volilcev pa ne bo presegalo 5000, dočim jih bo osebno volilo 75.000. Pri prejšnjem volilnem redu se je dogajalo, da volilec po pošti poslane glasovnice v več slučajih niso prišle v roko. Poslane so bile namreč na obrate. Po novem volilnem redu bodo volilci na obratne naslove prejeli približno mesec dni pred volitvami obvestilo, da imajo volilno pravico, s pozivom, naj sporočijo v 14 dneh svoje stanovanjske naslove, na kar bodo prejeli glasovnice po pošti na stanovanje. Pri tem izgubi svojo volilno pravico samo tisti, ki si je v 14 dneh ne bo zavaroval. Na večjih obratih bodo obratna volišča, ki bodo v bližini obrata, ali, če to ni mogoče, v obratu samem, to pa le, če to zahteva večina delavcev ali zaupnikov dotičnega obrata. Pri današnji stanovanjski krizi je mnogo delavcev, ki ne stanujejo na sedežu obratov. Takim se mora dati prilika, da volijo že v soboto, da jim ne bo treba hoditi v nedeljo daleč na volišče. Dosedanji volilni red je poznal dve kuriji, splošno delavsko in nameščensko. Izdelani predlog hoče to odpraviti, odslej naj se voli le v eni kuriji. Zdi se mi pa pametneje zediniti se v tem, da volimo tudi odslej v dveh kurijah in da s tem upoštevamo želje zasebnih nameščencev. Zato predlagam, naj se sprejme volilni red v celoti toda z izpremembo členov 3, 4, 10, 18 in 27 (čita te točke v izpremenjenem besedilu, prve štiri uvaajo dve kuriji, torej za nameščence posebno kurijo, zadnja pa sobotne volitve med 14. in 20. uro na tistih obratnih voliščih, ki imajo manj nego 500 volilcev. Če je volilec več, se glasuje tudi v nedeljo.

(Dalje prihodnjič.)

Neutemeljeno obdavčenje upokojenih rudarjev. Ne-katere davčne oblasti so obdavčile upokojene rudarje na temelju člena 79/VI finančnega zakona za leto 1927/1928, tako da bi morali plačati davek, kakor se odmerja za privatne nameščence. Take obdavčitve niso v zakonu utemeljene, ker rudarji ne spadajo v kategorijo kvalificiranih delavcev. Kdor bi izmed upokojenih rudarjev dobil plačilni nalog za plačilo davkov po skali za privatne nameščence, naj se takoj pritoži proti nezakonitemu predpisu davka. Kakor nam je znano, je de-

legacija ministrstva financ že v nekaterih slučajih odredila, da davčne oblasti črtajo že izdane plačilne naloge za davek rudarskim upokojevcem.

Sv. Lovrenc na Poh. (Proti alkoholu . . . ?) Dne 19. t. m. so učenci tukajšnje osnovne šole vprizorili v šoli lastno naštudirano igro »Mejnik« iz Aškerčevih pesmi. Da učenci tudi na tem polju pokažejo svoje zmožnosti, je pravilno. Ni pa pravilno, da se dopusti predstavljati nekaj, kar zastruplja mlada srca; kletev, kreganje, prepiranje, pridušanje, to je prostaško. Enako kvarno vpliva tudi popivanje v gostilni, čeprav so igralci pili le malinovec in čaj (a tega z rumom). Malo verjetno je, da bo s takim načinom vzgajanja vzgojen alkoholov sovražen naraščaj.

Jesenice. Izid občinskih volitev, ki so se vršile dne 11. decembra, je sledeči: Radikali 73 glasov in 2 odbornika, Narodni socialisti 76 glasov in 2 odbornika, Kmečko-delavski blok (soc. demokrati in dekalisti) 143 glasov in 4 odbornike, SLS 481 glasov in 15 odbornikov, SDS 213 glasov in 7 odbornikov, SPJ 111 glasov in 3 odbornike. Dne 26. decembra je bila volitev župana. Izvoljen je bil pristaš SLS in bivši župan Andrej Čufer, trgovec na Jesenicah. Ker je Kmečko-delavski blok od zadnjih državnih volitev nazadovao za 19 glasov, mu je pri sedanjih občinskih volitvah manjkalo 9 glasov do petega odbornika. Pri volitvah župana smo oddali prazne glasovnice. Radikali so glasovali s klerikalci. Sodrugi, ker je prišla v novi občinski zastop zopet meščanska večina, je občinska uprava zopet izročena kapitalistični manjšini, ki bo še nadalje vodila strankarsko gospodarstvo. Do te večine so jim predvsem pomogli socialpatrioti, ki so razbili skupni nastop proletariata. Da pa si bo delavstvo moglo čimprej izvojevati občinsko samoupravo in uveljaviti svoje potrebe in zahteve, je nuja potreba nas vseh, da se organiziramo in organizatorično pojačamo razredni boj proti meščanskemu izkoriščanju. Rezultat teh volitev nas naravnost silijo, da se organiziramo in podvojimo delo v organizaciji.

Jos. Domanjko:

ESPERANTO NA POHODU...

»En la mondon venis nova sento, tra la mondo iras forta voko...« (Na svet je prišel nov občutek, po svetu gre močen glas...) S temi besedami je pred 40 leti dr. Zamenhof pozdravil svet s svojo prvo esperantsko knjigo. Takrat se je sam v krogu svojih prijateljev bojeval za idejo, katera je dobivala vedno več pristašev; in letos, ko obhajamo 40 letni jubilej Esperanta, se že s tisoči časniki in knjigami razširja Esperanto po celem svetu, govori ga vedno več ljudi ter ga odlični znanstveniki imenujejo jezik bodočnosti.

Vi slovenski proletarci, prijatelji miru in napredka, učite se tega velevažnega in lahkega jezika, pristopite k SAT (Sennacia Asocio Tutmonda = Breznarodno vsesvetovno združenje), ki si je nadelo nalogo s pomočjo esperantskega jezika zblížati proletarce vseh dežel. Potrebna pojasnila pri Esp. sekciji KDZ v Ljubljani, p. p. 168.

Vivu Esperanto kaj Socialismo!

OBRAMBNI SKLAD.

Zadnji izkaz dne 10. dec. 1927 Din 15.354.20. — Nabiralna pola št. 172 nabiral s. Ivan Sekavčnik v Žerjavu: 13. J., Črna 3; Filip Srotič 1.20; Janez Oprešnik 10; Pavel Knez, 10; Simon Vulmer 4; Katra Črešnikova 5; Avgust Brunat 7.50; Ivan Sekavčnik 3. — Nabiralna pola 174, nabiral s. Franc Kasnik v Črni: št. 76 2; Lena Dretinkova 3; št. 78 2.50; št. 30 3; Vinko Wuhner 4; Anton Jerak 5; št. 61 4; Ana Permaškova 5; Maria Planinčeva 2; št. 65 3.50; Lena Pungartnikova 2.50; Franc Kovač 5; Cilka Kovačeva 5; Luka Potočnik 3; Franc Kasnik 10.50. — Nabiralna pola 179, nabiral s. Ivan Čop v Črni: Ivan Čop 10; Ivan Oprešnik 6; Franc Plešnik 5; Florjančič 5; Ivan Žlabornik 10; Jernej Kolšek 3; Ivan Vavhnik 10; Franc Karner 10; Franc Marka 10; Kočan 3; V. Grum, Trbovlje 5. — Skupaj Din 15.534.90.

Od časa do časa zmagujejo delavci, toda le mimogrede. Pravi sad njih bojev ni neposredni uspeh, temveč napredujoča združitev delavcev. **Karl Marks.**

30. decembra — 2400 izvodov.

Srečno in veselo Novo leto želi prijateljem njenih izdelkov
tvrdka »ADRIA« F. ŠIBENIK
Ljubljana.

Delavcem

ni treba več kupovati od svojih nasprotnikov

kruha

ker ga lahko dobijo v vsaki količini, boljše kakovosti z večjo težo

po ceni!

V Celju in okolici se pošilja kruh tudi na dom.

DELAVSKA PEKARNA

Splošne produktivne zadruga »Naprej« v Celju.

Prodajalna: Ljubljanska c. 10, obrat: Gabrije 107.

Istotam se dobijo raznovrstni keksi, prepečenec »Delo«, kolači, makove in orehove pottice ter v Celju zelo priljubljeni opotičeni roglički ter raznovrstno pecivo. Sprejema se kruh v peko za Din 1:50 od komada brez razlike velikosti in teže.

Delavska moč je v zavednosti!

Srečno in veselo Novo leto vsem cenj. obiskovalcem in odjemalcem želijo:

»Želim vsem sodrugom in čitateljem lista srečnejše leto 1928. Naj bi bilo to leto srečnejše od preteklega in nudilo delavnemu ljudstvu več svobode, pravice, dela in pravičnejše plačilo za naše produktivno delo.«

Vinko Möderndorfer
okrožni poslanec.

KMETJE IN DELAVCI

kupujte le pri trdkah, ki inserirajo v »Napreju«. Svoji k svojim.

SREČNO NOVO LETO Vam želi
Josip Prijatelj, akviziter »Napreja«.

BRATA ŠUMER
manufakturna trgovina
Glavni trg 8, Celje.

ANTON ČOH
brivski salon
Ljubljanska cesta, Celje.

MAKS ZABUKOVŠEK
krojaški mojster
Cankarjeva cesta, Celje.

ROZA ZAMPARUTTIJEVA ml.
delikatese in zajtrkovalnica
Aleksandrova ul., Celje.

KARL LOIBNER
delikatese in specerija
Kralja Petra cesta, Celje.

JURIJ KRUŠIČ
špecerijska trgovina, Celje
'ma fin' blago
in doberkup, da je veselje!

KAVARNA »EVROPA«
Kralja Petra cesta, Celje.

FRANJO KALAN
trgovina s premogom in drvni
Celje.

ANTON KOŽELJ
urar
Gaberje 154.

MESTNI KINO
Celje.

JULIO MEINL
uvoz kave
Kralja Petra cesta 10, Celje.

VACLAV SCHRAMM
izdelovatelj glasbil
Kralja Petra cesta, Celje.

Manufakturna trgovina
MARIJA ROGELJ
Ljubljana, Sv. Petra cesta 26.

Naj koncem leta vsak priseže,
da s prvim dnem svečano se zaveže:
Uživati na zemlji raj
in piti pravi »BUDDHA« čaj!

HOTEL »SLON«
Kavarna — Kopališče — Restavracija
Ljubljana.

DELNIŠKA DRUŽBA PIVOVARNE »UNION«
tvornica špirta in kvasa v Ljubljani
želi svojim odjemalcem
SREČNO NOVO LETO!

JOSIP BRESKVAR
čevljarstvo
Škofja ulica 10, Ljubljana.

Srečno in veselo NOVO LETO 1928 želi vsem
p. n. trgovcem in cenj. odjemalcem tovarna
testenin

Primerna božična in novoletna darila so tudi opreme za zimski šport

kakor smučarske vezi, palice itd. Pletenine,
potovalne in usnjate predmete. Perilo za
dame gospode in otroke priporoča najboljši
v veliki izbiri in po zmernih cenah trdka
Jos. Krell, Celje, Kralja Petra c.

Drva in premog priporoča **M. Hitti,**
Ljubljana, Ahac-
ljeva cesta šte. 10.

NAZOR

v Vošnjakovi ulici 4, v Ljubljani,
toči pristno dalmatinsko
vino lastnega pridelka
in tudi „Viško.“ Oljvo olje in vse
vrste morskih rib. — Vljudno
se priporoča za obilen obisk

Vljudno naznanjam cenj. občinstvu, da
prodajam sveže

**goveje meso II. vrste po 10 Din kg
na Glavnem trgu.**

Za obilen obisk se priporoča

Josip Gorenjak, Celje
mesar in klobasičar.

Ali se želite osvoboditi revmatizma in protina?

Trganje, zbadajoče bolečine v udih in členkih,
otekline členkov, poabljenе noge in roke, zbadanje,
trganje in zbadanje v raznih delih telesa, da celo
slabost oči so včasih posledice bolečin vsled revma-
tizma in prehlajenja, ki se morajo odstraniti, ker bi
bolezen vedno bolj in bolj napredovala.

Jaz Vam nudim

zdravilno pijačo, ki prinaša zdravje, razkroja sečno
kislino, pomaga pri prebavi in čiščenju. Ni to kakšno
univerzalno sredstvo ali skrivnostno zdravilo, ampak

zdravilo, ki ga je
dala dobra mati
narava za dobro-
bit bolnega člo-
veštva Vam vsa-
kemu brez-
plačno po-
kušnjo.

Pišite mi takoj in dobili boste iz mojih skladišč,
ki so po vseh državah, popolnoma brezplačno in
franko eno stekleničko za poskušnjo obenem z na-
vodilom in poučno razpravo. Tako se boste mogli
sami prepričati o tem neškodljivem sredstvu in nje-
govem delovanju.

August Märzke, Berlin-Wilmersdorf,
Bruchsalerstrasse 5. Abt. 318.

Naročajte in širite „Naprej“!

Triko-perilo

za moške, žene in otroke, volna
v raznih barvah, rokavice, noga-
vice, dokolenice, nahrbtniki za
šolarje in lovce, dežniki, kloti,
šifoni, žepni robci, palice, vilice,
noži, škarje, potrebščine za ši-
vilje, krojače, čevljarje, brivce
edino le pri trdkah

Josip Petelinc,
Ljubljana,

blizu Prašernovega spomenika
ob vodi.

Najnižje cene! Na veliko in malo.

Stružnik (Hobelmaschine)

na prodaj. Dobro ohranjen. Širokost valja, oziroma dolgost
rezila 40 cm. Stojalo dobre konstrukcije, leseno. Miza na-
tančno stružena iz litega železa.

Cena 3000 Din. Kje, pove uprava »Napreja«.

Tvornica dežnikov in solnčnikov
L. MIKUŠ, Ljubljana, Mestni trg 15

priporoča svojo bogato zalogo dežnikov v kakršnikoli
velikosti po najnižji ceni.

Ustanovljeno leta 1839.